

Deel I, inleiding.

De eerste Nederlanders die zich permanent in Amerika vestigden, waren mensen uit voornamelijk de Zuidelijke Nederlanden, die in 1624 neerstreken op Nooten Eylandt, nu Governors Island, net ten zuiden van het eiland Manhattan. Het gebied was in 1609 voor het eerst bezocht door de Engelsman Henry Hudson, die in opdracht van de Vereenigde Oostindische Compagnie, op zoek was naar een doorgang naar Azië, die hij echter niet vond. Via de rivier die nu zijn naam draagt, kwam hij met zijn schip de Halve Maen niet verder dan het huidige Albany en moest toen terugkeren, zonder ooit voet aan wal gezet te hebben op Manhattan. Wel is er toen contact geweest met de bewoners van het eiland. Hudson ging eerst terug naar Engeland, voor hij bericht uitbracht aan zijn opdrachtgever, de V.O.C.

Vanaf ongeveer 1611 gingen er handelsmissies naar het nieuw ontdekte gebied

en in 1624 de eerste kolonisten, om het gebied door permanente bewoning op te eisen tegenover andere belangstellende naties. In 1625, niet lang na de aankomst van de eerste Nederlandse kolonisten, werd Nieuw Amsterdam gesticht op de zuidelijke punt van Manhattan, dat in 1626 'gekocht' werd

Petrus Stuyvesant

van de 'Indianen' door Pieter Minuit voor 60 gulden aan goederen. Tot de overgave aan de Engelsen in 1664 werd deze kolonie bestuurd door Nederlanders.

De meest bekende is de Fries Petrus Stuyvesant (1611/12–1672), die in 1645 Willem Kieft als gouverneur opvolgde. Sinds de overgave aan de Engelsen heet de stad New York, maar er zijn tot op de dag van vandaag nog steeds sporen te vinden van de oorspronkelijk Nederlandse kolonie.

Het aantal emigranten uit Nederland bleef echter beperkt, onder andere door de relatieve welgesteldheid van de Nederlanden in de 17de (gouden) eeuw en door de mate van godsdienstvrijheid. Ook in de 18de eeuw waren er weinig landgenoten die de overtocht waagden.

In het begin van de 19de eeuw kwam de emigratie langzaam op gang. Tussen 1820 en 1840 emigreerden ongeveer 2500 Nederlanders naar Amerika maar vanaf de 40-er jaren zien we een explosieve stijging. De reden hiervoor was de slechte economische situatie in Nederland op dat moment. In de eeuw van 1840 tot 1940 gingen er circa 220.000 emigranten naar Amerika, dat is ongeveer 2200 emigranten per jaar en ongeveer 90 % van alle overzeese Nederlandse landverhuizers.

De Katholieken maakten circa 20 % uit van het totale aantal emigranten naar Amerika.

Kleine groepjes Protestante Nederlanders uit de Achterhoek, emigreerden in 1845 en 1846 naar de staat Wisconsin en vestigden zich in Sheboygan en Alto, ten noorden van

Milwaukee.

Albertus Christiaan van Raalte

De eerste grotere groep Nederlanders die naar Amerika ging stond onder leiding van de afgescheiden predikant Albertus Christiaan van Raalte (1811–1876), die eind 1846 met een groep volgelingen uit Gelderland en Overijssel vertrok aan boord van de Southerner. Behalve economische motieven had hij ook godsdienstige redenen om te vertrekken. Van Raalte wilde eerst naar Wisconsin omdat hij daar goede berichten over gehoord had. Onderweg wijzigden de plannen zich echter, en men besloot naar Michigan te gaan, waar in 1847 Holland werd gesticht.

In 1847 vertrok de afgescheiden predikant Hendrik Pieter Scholte (1805–1868) met een grote groep medestanders uit centraal Nederland naar Amerika waar ze zich vestigden in Iowa, en Pella stichtten.

Hendrik Pieter Scholte

Een derde groep stond onder leiding van de Zeeuwse herenboer Jannes van de Luijster (1789–1862) en de dominee Cornelis van der Meulen (1800–1876). Zij vestigden zich in 1847 met een groep emigranten uit de provincie Zeeland in Michigan, waar zij de plaats Zeeland stichtten.

De Nijmeegse advocaat Christiaan Verwayen bracht in 1847 de eerste

groep Katholieken naar Amerika, gevolgd door de Dominicaan Theodorus Joannes Baptista van den Broek die in 1848 met 320 emigranten het feitelijke begin van de Katholieke (groeps) emigratie markeert.

De volgende keer meer over deze groepen emigranten. Ook andere onderwerpen zullen aan bod komen, zoals Castle Garden, Ellis Island, Little Chute, De Pere, emigrantenfamilies, passagierslijsten, etcetera.

Meer weten?

Russell Shorto, *Nieuw Amsterdam. Eiland in het Hart van de Wereld. (The Island at the Center of the World)* (Amsterdam, New York, 2004)

Jaap Jacobs, *Op zoek naar Nederlands New York* (Amsterdam, 2009)

Enne Koops, *De dynamiek van een emigratiecultuur* (Hilversum, 2010)

Hans Krabbendam, *Vrijheid in het verschiet. Nederlandse emigratie naar Amerika 1840-1940* (Hilversum, 2006)

Robert Swierenga, *Faith and Family: Dutch Immigration and Settlement in the United States, 1820-1920* (New York, 2000)